

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Sa/9/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8020200212
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboslava Mruškovičová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8020200212.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, sudkyňou JUDr. Ľuboslavou Mruškovičovou, v právnej veci žalobkyne 1) L. B., nar., XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XX/XX, S., H., 2) J. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom ul. I. P. X/XX, H., podnikajúcej na Slovensku pod obchodným menom J. J. - AVANTI, IČO: 47 85 7439, zastúpených JUDr. Ing. Zuzanou Kvakovou, advokátkou, so sídlom v Žiline, J.M. Geromettu 146/1, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústredie, ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 16. januára 2020 číslo: XXXXX-X/XXXX-BA na základe správnej žaloby, takto

rozhodol:

Vo vzťahu k žalobkyni v 1) rade **z r u š u j e** rozhodnutie žalovanej zo dňa 16. januára 2020 číslo: XXXXX-X/XXXX-BA a **v r a c i a** jej vec na ďalšie konanie.

Vo vzťahu k žalobkyni v 2) rade žalobu **o d m i e t a**.

P r i z n á v a žalobkyni v 1) rade voči žalovanej právo na úplnú náhrady trov konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

Žalobkyni v 2) rade náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

I.

1. Preskúmaným rozhodnutím zo dňa 16. januára 2020 číslo: XXXXX-X/XXXX-BA rozhodla žalovaná ako príslušný odvolací orgán podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len zákona) o odvolaní žalobkyň v 1) a 2) rade proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník zo dňa 15. januára 2018 č. XXXX-X/XXXX-SK vo veci vzniku a zániku sociálneho poistenia zamestnanca tak, že odvolania zamietla a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila.

2. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia citovala § 218 ods. 1, 2 zákona a uviedla, že Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník ako orgán príslušný podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý zákona rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, vydala dňa 15. januára 2018 rozhodnutie č. XXXX-X/XXXX-SK, ktorým rozhodla, že pani: L. B., nar. XX. marca XXXX, nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa J. J. - AVANTI od 1. marca 2016 do 30. septembra 2017 podľa slovenskej legislatívy.

3. Pani L. B. (ďalej len „zamestnanec“) podala proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník, v zákonom ustanovenej lehote odvolanie. Zamestnanec poukazuje na nepresné a neúplné zistenie

skutočného stavu veci, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 195 zákona. Zamestnanec poukazuje na viaceré články nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len „základné nariadenie“) a články nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „vykonávacie nariadenie“). Zamestnanec má za to, že spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia. Uvádza, že na určenie uplatniteľnej legislatívy je príslušná poľská inštitúcia Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ďalej len „ZUS“), avšak pri rešpektovaní zásad základného resp. vykonávacieho nariadenia, a preto Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník, nebola oprávnená vydať napadnuté rozhodnutie podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý zákona, nakoľko toto nie je v jej zákonnej kompetencii vzhľadom na skutkové okolnosti prípadu. Zamestnanec na základe uvedených skutočností uvádza, že ak by mal odvolací orgán za to, že prvostupňový orgán konal v rámci svojej zákonnej kompetencie, potom namieta, že Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník, nesprávne zistila skutkový stav veci a procesný postup trpí vadami, a to konkrétne v tom zmysle, že zo strany poľskej inštitúcie ZUS nebola definitívne určená poľská uplatniteľná legislatíva a Sociálna poisťovňa nezisťovala túto situáciu v Poľsku, a teda neskúmala ju prostredníctvom svojich zákonných možností. V závere odvolania uvádza, že Sociálna poisťovňa nesprávne a neúplne zistila skutkový stav veci, nereflektovala na absenciu definitívneho určenia uplatniteľnej legislatívy. Z uvedeného dôvodu je procesný postup ako aj vydané rozhodnutie predčasné, a preto nepreskúmateľné. Žiada o zrušenie napadnutého rozhodnutia.

4. Proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník, č. XXXX-X/XXXX-SK, zo dňa 15. januára 2018, podal v zákonom ustanovenej lehote odvolanie aj zamestnávateľ: J. J. - AVANTI (ďalej len „zamestnávateľ“), ktorý je v zmysle § 173 ods. 1 zákona v znení zákona č. 43/2004 Z. z. (účinného od 1. januára 2005) taktiež účastníkom konania. Zamestnávateľ vo svojom odvolaní uvádza zhodné námietky ako zamestnanec.

5. Podľa § 193 ods. 3 zákona v znení zákona č. 449/2008 Z. z. účinného od 1. januára 2009, organizačná zložka Sociálnej poisťovne preruší konanie, ak v lehote podľa § 210 ods. 2 nemožno presne a úplne zistiť skutkový stav veci.

6. Dňa 21. marca 2018 Sociálna poisťovňa, ústredie, rozhodnutím č. XXXXX-X/XXXX-BA konanie o odvolaniach zamestnanca a zamestnávateľa v zmysle § 193 ods. 3 zákona v znení zákona č. 449/2008 Z. z. prerušila. Konanie bolo prerušené odo dňa doručenia predmetného rozhodnutia zamestnávateľovi a zamestnancovi do dňa presného a úplného zistenia skutkového stavu veci. Rozhodnutie č. XXXXX-X/XXXX-BA, zo dňa 21. marca 2018, nadobudlo právoplatnosť dňa 10. mája 2018.

7. Podľa § 193 ods. 5 zákona v znení zákona č. 449/2008 Z. z. účinného od 1. januára 2009, organizačná zložka Sociálnej poisťovne v konaní pokračuje z vlastného podnetu alebo na podnet účastníka konania, len čo odpadnú dôvody, pre ktoré sa konanie prerušilo.

8. Sociálna poisťovňa, ústredie, ako odvolací orgán, preskúmala odvolaniami napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník, v celom rozsahu a dospela k záveru, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne a v súlade s príslušnou právnou úpravou.

9. Podľa výpisu zo Živnostenského registra Okresného úradu Svidník bol zamestnávateľ zapísaný v živnostenskom registri číslo: 780-9242, pod obchodným menom: J. J. - AVANTI, na základe osvedčenia o živnostenskom oprávnení č. OU-SK-Z.- XXXX/XXXXXXXX-X, v období od 16. júla 2014 do 13. apríla 2018.

10. Zamestnávateľ sa od 01. novembra 2014 prihlásil do registra zamestnávateľov, vedeného Sociálnou poisťovňou. Zamestnávateľ bol v registri zamestnávateľov registrovaný do 31. marca 2018.

11. Zamestnávateľ prihlásil zamestnanca do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, vedeného Sociálnou poisťovňou (ďalej len „register poisťencov“), od 1. marca 2016. Zamestnanec bol prihlásený v registri poisťencov do 30. septembra 2017.

12. Od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie sa v oblasti sociálneho zabezpečenia uplatňujú koordinačné nariadenia. Nariadenia spoločenstva majú všeobecnú právnu pôsobnosť a uplatňujú sa priamo vo všetkých členských štátoch. Sú teda záväzné vo všetkých svojich častiach pre každého a musia byť uplatňované vnútroštátnymi orgánmi, štátnou správou, inštitúciami príslušnými v oblasti sociálneho zabezpečenia a vnútroštátnymi súdmi. Nariadenia spoločenstva majú prednosť pred vnútroštátnou legislatívou.

13. Základným nariadením vo vzťahu ku koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia je nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení neskorších zmien a doplnkov. Súčasne sa uplatňuje aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení neskorších zmien a doplnkov.

14. Základnou úlohou koordinačných nariadení je určiť uplatniteľnú legislatívu, ktorá sa bude v oblasti sociálneho zabezpečenia vzťahovať na zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby počas výkonu činnosti v rámci spoločenstva. Pravidlá určujúce uplatniteľnú legislatívu, ustanovené v hlave II základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, majú za úlohu zabezpečiť, aby sa na fyzickú osobu nevzťahovali legislatívy dvoch alebo viacerých členských štátov, resp. aby nedošlo k situácii, že sa na danú osobu nebude vzťahovať legislatíva žiadneho členského štátu.

15. Podľa článku 11 (1) základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

16. Podľa článku 11 (3a) základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, s výhradou článkov 12 až 16 osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu.

17. V situáciách, kedy fyzické osoby zvyčajne vykonávajú svoju činnosť na území dvoch alebo viacerých členských štátov, t. j. ak ide o súbeh poistení, uplatňujú sa na určenie príslušnosti k právnym predpisom tzv. osobitné pravidlá upravené v článku 13 základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov.

18. Podľa článku 13 (3) základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

19. Pri určovaní uplatniteľnej legislatívy pritom nie je rozhodujúce postavenie osoby ako zamestnanca, resp. samostatne zárobkovo činné osoby, ale predovšetkým reálny výkon činnosti. Formálne založenie pracovnoprávneho vzťahu, t. j. pracovnou zmluvou, automaticky nezakladá dôvod pri určovaní uplatniteľnej legislatívy aplikovať článok 13 (3) základného nariadenia. Samotná skutočnosť, že fyzická osoba má uzatvorenú pracovnú zmluvu ešte neznamená, že na území Slovenskej republiky činnosť zamestnanca aj reálne vykonáva. Z uvedeného dôvodu je pri aplikácii osobitného pravidla, ktorého cieľom je zabezpečenie uplatniteľnej legislatívy len jedného členského štátu, dôležité skúmať nielen status osoby, ale aj reálny výkon činnosti, za účelom zamedzenia manipulácie s uplatniteľnými právnymi predpismi a ich zneužívania v tejto oblasti.

20. Z rozhodnutia správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. H5 z 18. marca 2010 o spolupráci v boji proti podvodom a omylom v rámci nariadenia Rady (ES) č. 883/2004 a Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia vyplýva, že na účely správneho vykonávania koordinačných nariadení, orgány a inštitúcie členských štátov navzájom spolupracujú v oblasti boja proti podvodom a omylom.

21. V zmysle článku 76 základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov sú príslušné orgány a inštitúcie členských štátov povinné navzájom spolupracovať, vzájomne sa informovať o relevantných skutočnostiach, poskytovať svoje služby a komunikovať medzi sebou, aby sa zabezpečilo

riadne vykonávanie koordinačných nariadení. Inštitúcie príslušné na určovanie uplatniteľnej legislatívy v jednotlivých členských štátoch bezodkladne poskytujú alebo si medzi sebou vymieňajú všetky údaje nevyhnutné pre stanovenie a určenie práv a povinností osôb, na ktoré sa uplatňuje základné nariadenie.

22. V zmysle zásady efektívnej spolupráce a výmeny informácií medzi príslušnými inštitúciami dotknutých členských štátov je poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS, v súvislosti s posúdením uplatniteľnej legislatívy a za účelom správneho vykonávania koordinačných nariadení, oprávnená požadovať preukázanie relevantných skutočností na určenie uplatniteľnej legislatívy. Sociálna poisťovňa je povinná komunikovať a spolupracovať so ZUS a zároveň jej poskytovať potrebnú súčinnosť, ako aj všetky informácie a dokumenty nevyhnutné na správne určenie uplatniteľných právnych predpisov.

23. Podľa článku 16 (1) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, osoba, ktorá vykonáva činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

24. Podľa článku 16 (2) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého -členského štátu, v ktorom-sa činnosť vykonáva.

25. Podľa článku 16 (3) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

26. V súvislosti s vyššie uvedeným postupom určovania uplatniteľnej legislatívy bolo Sociálnej poisťovni dňa 28. septembra 2017, v súlade s článkom 16 (2) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, doručené oznámenie poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS, Oddział w Rzeszowie, č. XXXXXX/XX/XXXX/XXXX-UBS-Xmg, zo dňa 21. septembra 2017, ktorým ZUS určila, že zamestnanec, v súlade s článkom 11 (3a) základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, podlieha od 1. marca 2016 právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky.

27. Vzhľadom na to, že Sociálna poisťovňa, ako inštitúcia dotknutého členského štátu, toto určenie nenamietala, stalo sa v súlade s článkom 16 (3) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, definitívnym.

28. Sociálna poisťovňa nie je v zmysle koordinačných nariadení oprávnená opätovne preskúmať skutočnosti, ktoré viedli k určeniu uplatniteľnej legislatívy príslušnou inštitúciou. Určenie uplatniteľnej legislatívy sa stáva definitívnym, a teda aj konečným, uplynutím dvoch mesiacov od doručenia oznámenia, ktorým bola určená uplatniteľná legislatíva, t. j. určenie uplatniteľnej legislatívy Poľskej republiky pre zamestnanca sa stalo definitívnym, pred vydaním napadnutého rozhodnutia.

29. To znamená, že ZUS ako príslušná inštitúcia štátu bydliska zamestnanca v spolupráci so Sociálnou poisťovňou, rešpektujúc postupy určené v článku 16 vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, určila, že zamestnanec od 1. marca 2016 podlieha právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky.

30. Na základe skutočnosti, že zamestnancovi bola definitívne určená poľská uplatniteľná legislatíva, bolo potrebné odstrániť dôsledky nesprávnej registrácie zamestnanca v registri poistencov. Zamestnanec totiž bol od 1. marca 2016 prihlásený v registri poistencov (tzn. v systéme slovenského sociálneho poistenia), pričom z vyššie uvedeného vyplýva, že v uvedenom období podliehal právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky.

31. Z uvedeného dôvodu Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník, vydala napadnuté rozhodnutie, ktorým deklarovala, že zamestnancovi zamestnávateľa povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy od 1. marca 2016 do 30. septembra 2017, nevzniklo.

32. Vydanie napadnutého rozhodnutia v praxi znamená, že na zamestnanca sa od 1. marca 2016 do 30. septembra 2017 vzťahuje výlučne legislatíva jedného členského štátu. t. i. legislatíva Poľskej republiky v zmysle článku 11 (3a) základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov.

33. Námietky zamestnanca a zamestnávateľa, uvedené v odvolaniach, nezakladajú dôvod na zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia.

34. V zmysle článku 16 (2) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, je na určenie uplatniteľných právnych predpisov príslušná inštitúcia sociálneho zabezpečenia v mieste bydliska dotknutej fyzickej osoby, ktorá žiada o určenie uplatniteľnej legislatívy. Vzhľadom na skutočnosť, že zamestnanec má bydlisko v Poľskej republike, príslušnou inštitúciou na určenie uplatniteľnej legislatívy je poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS.

35. Z uvedeného dôvodu nebola Sociálna poisťovňa oprávnená rozhodnúť o uplatniteľnej legislatíve zamestnanca.

36. Obstaranie podkladov pre rozhodnutie je vecou organizačnej zložky Sociálnej poisťovne. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne nie je viazaná len návrhmi účastníkov konania, ale je povinná vykonať z vlastnej iniciatívy také dôkazy, ktoré môžu prispieť k presnému a úplnému zisteniu skutočného stavu veci. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je oprávnená rozhodnúť, ktoré dôkazy a v akom rozsahu vykoná, pričom dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti, z čoho vyplýva, že je vecou organizačnej zložky Sociálnej poisťovne, či určitú skutočnosť považuje za dokázanú, či vykonané dôkazy postačujú alebo je potrebné vykonať ďalšie dôkazy, alebo či je potrebné obstať ešte iné podklady pre rozhodnutie.

37. Pri vydaní napadnutého rozhodnutia Sociálna poisťovňa hodnotila všetky dôkazy samostatne a následne všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti a postupovala v súlade s koordinačnými nariadeniami Európskej únie.

38. Napadnuté rozhodnutie obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti a je v súlade s § 209 ods. 4 zákona, pretože sú v ňom uvedené všetky dôkazy a skutkové zistenia, ako aj príslušné ustanovenia právnych predpisov, na základe ktorých bolo vydané.

39. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Sociálna poisťovňa, ústredie, ako odvolací orgán, rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

II.

40. Včas podanou žalobou sa žalobkyne domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej. V časti I - V. žaloby opísali skutkový stav a ďalej (V. - VII. žaloby) namietali prekročenie právomoci Sociálnej poisťovne a nesprávne právne posúdenie veci. V žalobe citovali čl. 2 ods. 1, čl. 11, čl. 13 ods. 3, čl. 1 ods. 3 písm. j) základného nariadenia, čl. 16 ods. 1, 2, 4 vykonávacieho nariadenia a uviedli, že považujú za potrebné uviesť, že otázka, či Žalobca 1 ako zamestnanec Žalobcu 2 spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom hmotnoprávneho posúdenia. Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby, ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. Vychádzajúc zo stavu veci, nie je sporné, žeby mal zamestnanec bydlisko v Poľsku. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte než určuje základné nariadenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadenia, ktorým je okrem iného, aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu a aby sa predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení

vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť. S ohľadom na uvedené a najmä s poukazom na čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia namietame oprávnenie správneho orgánu prvého stupňa (Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník) ako aj správneho orgánu druhého stupňa - Žalovanej vôbec vydať rozhodnutie o nevzniknutí povinného poistenia zamestnanca ako zamestnanca Žalobcu 2 podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, nakoľko toto nie je v ich zákonnej kompetencii vzhľadom na skutkové okolnosti prípadu.

41. Ak by aj konajúci súd mal za to, čo však zásadne Žalobca rozporuje, že Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník, resp. Žalovaná ako odvolací orgán, má v tomto smere pôsobnosť v zmysle § 178 ods. 1 písm. a) bod 1 Zákona o SP (...do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch...), potom namietame samotnú existenciu spornosti ako predpokladu aplikácie tohto ustanovenia Zákona o SP. Podporiac uvedené poukazujeme na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/90/2015 zo dňa 14.12.2016.

42. Podporiac vyššie uvedenú argumentáciu si dovoľuje Žalobca poukázať na záver Veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení č. k. 1Vs/1/2018, ktorý je zjednocujúci, a v zmysle ktorého definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy iného členského štátu Európskej únie od určitého dátumu podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia alebo vzájomnou dohodou čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia vylučuje právomoc Sociálnej poisťovne ako inštitúcie podľa čl. 1 písm. p) základného nariadenia na rozhodovanie o uplatniteľnej legislatíve. Zároveň Veľký senát prijal záver, že dohoda podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia musí byť určitá, čo do obsahu ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a súčasne musí byť zachytená v akomkoľvek formáte a založená do spisu.

43. Žalobca má za to, že z Rozhodnutia nie je zrejmé a najmä preukázané, či prebehla dohoda medzi Žalovanou a poľským styčným orgánom, to znamená, že možno vyvodiť záver, že z administratívneho spisu nevyplýva skutočnosť podstatná pre vydanie riadneho rozhodnutia v súlade s právnymi predpismi.

44. V časti označenej ako nesprávny procesný postup a absencia uplatniteľnej legislatívy (časť VI. žaloby) argumentovali tým, že podľa bodu 1 rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009 Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia o zavedení postupu dialógu a zmierovacieho postupu týkajúceho sa platnosti dokumentov, určenia uplatniteľných právnych predpisov a poskytovania dávok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (ďalej len „rozhodnutie č. A1“) toto rozhodnutie stanovuje pravidlá na uplatňovanie postupu dialógu a zmierovacieho postupu, ktoré sa môžu použiť v týchto prípadoch:

- a) prípady, keď existujú pochybnosti o platnosti dokumentu alebo o správnosti podporných dokladov, ktoré uvádzajú situáciu osoby na účely uplatňovania nariadenia (ES) č. 883/2004 alebo nariadenia (ES) č. 987/2009, alebo
- b) prípady, keď existuje rozdiel v stanoviskách medzi členskými štátmi vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov.

45. Podľa bodu 5 rozhodnutia č. A1 inštitúcia alebo orgán, ktorý vyjadří pochybnosti o platnosti dokumentu, ktorý vydala inštitúcia alebo orgán druhého členského štátu, alebo ktorý nesúhlasí s (dočasným) určením uplatniteľných právnych predpisov, sa týmto nazýva žiadajúcou inštitúciou. Inštitúcia druhého členského štátu sa týmto nazýva dožiadanou inštitúciou.

46. Podľa bodu 6 rozhodnutia č. A1, ak dôjde k jednej zo situácií uvedených v bode 1, žiadajúca inštitúcia sa obráti na dožiadanú inštitúciu, aby požiadala o potrebné objasnenie jej rozhodnutia a v prípade potreby zrušila príslušný dokument alebo ho vyhlásila za neplatný, alebo preskúmala alebo zrušila svoje rozhodnutie.

47. Podľa bodu 7 rozhodnutia č. A1 žiadajúca inštitúcia zdôvodní svoju žiadosť, pričom uvedie, že sa uplatňuje toto rozhodnutie, a poskytne príslušné podporné doklady, ktoré boli dôvodom žiadosti. Uvedie, kto bude jej kontaktnou osobou počas prvej fázy postupu dialógu.

48. Podľa bodu 9 rozhodnutia č. A1 dožiadaná inštitúcia čo najskôr informuje žiadajúcu inštitúciu o výsledku svojho prešetrovania, ale najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti.

49. Podľa bodu 10 rozhodnutia č. A1, ak sa pôvodné rozhodnutie potvrdí, zruší a/alebo ak sa dokument zruší alebo vyhlási za neplatný, dožiadaná inštitúcia o tom informuje žiadajúcu inštitúciu. O svojom rozhodnutí informuje aj dotknutú osobu a prípade aj jej zamestnávateľa a oznámi im tiež, akými postupmi môžu toto rozhodnutie napadnúť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

50. Bez ohľadu na uvedené, ak by aj správny súd mal za to, že žalovaná konala v medziach Ústavy SR a má v zmysle Zákona o SP oprávnenie na vydanie rozhodnutie podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod prvá, čo však žalobca zásadne rozporuje, potom namietame zákonnosť procesného postupu vydania Rozhodnutia a to v dvoch rovinách:

a) Absencia vzájomného dialógu a zmierovacieho postupu podľa rozhodnutia č. A1

b) Nezákonné prerušenie konania o odvolaniach.

51. S poukazom na procesný vývoj uvedený v bode III. tejto správnej žaloby je objektívne verifikovateľná rozdielnosť v stanoviskách členských štátoch vo veci určenia uplatniteľnej legislatívy. Z tohto titulu, pri zachovaní zásad a postupu deklarovaných v základnom resp. vykonávacom nariadení (čl. 16 ods. 4), ako aj v rozhodnutí č. A1, mal prebehnúť medzi ZUS a žalovanou dialóg, ktorého existencia musí byť objektívne preukázateľná, a teda má byť pri zachovaní právnej istoty v materiálnom zmysle súčasťou administratívneho spisu žalovanej. Uvedené v administratívnom spise žalovanej absentuje, nie je v ňom objektívny dôkaz, a teda máme za to, že procesný postup určenia uplatniteľnej legislatívy má vady, keď neboli dodržané jeho základné pravidla a zmierovací dialóg neprebehol. Určenie uplatniteľnej legislatívy (poľskej), je len bez ďalšieho zisťovania a predkladania dokumentov zrkadlom dikcie Žalovanej, ktorej zákon v konečnom dôsledku takéto oprávnenie ani nepriznáva.

52. Žalovaná prerušila konanie z dôvodu nemožnosti presného a úplného zistenia skutkového stavu. Konanie bolo prerušené až do dňa presného a úplného zistenia skutkového stavu. S ohľadom na už uvedené skutočnosti považujeme predmetné prerušenie konania za účelový postup žalovanej, nakoľko žalovaná v preskúmanom Rozhodnutí žiadne nové skutočnosti neuviedla ani sa nezaoberala tým, či je v Poľsku proces určenia uplatniteľnej legislatívy pre žalobcu právoplatne ukončený. V tomto kontexte máme za to, že počas prerušenia konania, Žalovaná nevykonala činnosti smerujúce k úplnému a presnému zisteniu skutkového stavu, čo preukazuje aj fakt, že súčasťou odôvodnenia Rozhodnutia sú len zistenia, ktoré boli Žalovanej známe už pred prerušením, ktoré sú podľa samotnej žalovanej v kontexte prerušenia konania práve z dôvodu zistenia presného skutkového stavu pre vydanie Rozhodnutia nedostatočné. Žalobca má za to, že žalovaná mala prinajmenšom povinnosť preveriť a dopytovať sa poľského styčného orgánu ZUS v rámci vzájomnej výmeny informácií a súčinnosti na to, či využil žalobca opravné prostriedky v Poľsku, a či v čase vydania Rozhodnutia prebiehali súdne konania ohľadom určenia uplatniteľnej legislatívy v Poľsku. Uvedené by malo byť potom rovnako súčasťou administratívneho spisu Žalovanej, a preto má žalobca za to, že je aj v tomto ohľade administratívny spis žalovanej nie je úplný.

53. Žalobca považuje za dôležité pripomenúť konajúcemu súdu o vzťahu na to, že žalovaná odôvodňuje rozhodnutie údajne marginálnym charakterom výkonu práce žalobcu 1 na území Slovenskej republiky na dokument: Praktická príručka o uplatniteľných právnych predpisoch v Európskej únii (EÚ), Európskom hospodárskom priestore (EHP) a vo Švajčiarsku, vydanú v decembri 2013 (ďalej len „Príručka“), ktorá má síce odporúčací charakter, avšak je jediným dokumentom, ktorý sa vyjadruje k pojmu zanedbateľných činností. Druhá časť Príručky pojednáva o „vykonávaní činnosti v dvoch alebo viacerých členských štátoch“, pričom situácii, ktorá sa týka osoby Žalobcu 1, t.j. výkon SZČO v jednom členskom štáte a činnosť zamestnanca v jedinom ale ďalšom členskom štáte (pozn.: žalobca 1 nevykonával činnosť zamestnanca vo viacerých členských štátoch) sa hovorí výlučne v bode 14, druhej časti Príručky, str. 40: „Na osobu, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnanec aj ako samostatne zárobkovo činná osoba v rôznych členských štátoch, sa uplatňujú právne predpisy členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec. Ak okrem samostatne zárobkovej činnosti vykonáva aj činnosť ako zamestnanec vo viacerých členských štátoch, na určenie, ktorý členský štát je príslušný v súvislosti s činnosťou, ktorú daná osoba vykonáva ako zamestnanec, sa uplatňujú kritéria článku 13ods. 1 nariadenia 883/2004 uvedené v odseku 1. “Z uvedeného vyplýva jednoznačný záver, že pojem marginálnosti, resp. zanedbateľných činností sa berie do úvahy a posudzuje sa len vtedy, ak by Žalobca 1 zároveň vykonával činnosť ako zamestnanec vo viacerých členských štátoch. Čo však nie je žalobcova 1 situácia, keďže vykonával činnosť ako SZČO v jednom členskom štáte a činnosť zamestnanca len v jedinom ďalšom členskom štáte, a to na Slovensku, a teda platí prvá veta: „Na osobu, ktorá zvyčajne

vykonáva činnosť ako zamestnanec aj ako samostatne zárobkovo činná osoba v rôznych členských štátoch, sa uplatňujú právne predpisy členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec. Z tohto dôvodu považuje žalobca postup sociálnej poisťovne za nesprávny, kedy napriek tomu, že mala právny dôvod s poukazom na Nariadenie, nenamietla určenie poľskej legislatívy. Zákonodarca totiž v tomto prípade nedáva na výber a dôsledne určuje, že sa na žalobcu 1 vzťahujú právne predpisy Slovenskej republiky, keďže tu došlo k výkonu činnosti ako zamestnanca.

54. Na druhej strane, ak by aj žalovaná nesprávne vyhodnotila, že pojem marginálnosti sa má vzťahovať aj na Žalobcovu 1 situáciu, potom mala posudzovať rozsah jeho činnosti zamestnanca vo vzťahu k výkonu SZČO v Poľsku, kedy by zistila, že nejde o marginálnu činnosť zamestnanca na Slovensku, keďže tu žalobca 1 vykonával prácu v rozsahu 12 h mesačne za odmenu 70 EUR mesačne. Žalovaná však toto vôbec neposudzovala a preto má žalobca za to, že nedostatočne a neúplne zistila pri vydaní preskúmaného Rozhodnutia skutkový stav veci. Nepresne a neúplne zistený skutkový stav nemôže byť preto podkladom pre vydanie samotného rozhodnutia a toto je preto nezákonné. Za ukazovateľa zanedbateľných činností sa považujú činnosti predstavujúce menej ako 5 % pravidelného pracovného času zamestnanca /SZČO a/alebo menej ako 5 % jeho celkovej odmeny. Z dôvodu nejednoznačnosti spojok a/alebo nie je jednoznačné, či je potrebné použiť obe kritéria spoločne alebo alternatívne. Pracovný čas pri vykonávaní podnikateľskej činnosti nie je striktno definovaný, preto je potrebné kvôli výpočtu predpokladať v priemere 8 hodín denne. Za tohto predpokladu (ktorý nemusí odrážať realitu - lebo v niektoré dni sa nemusí žalobca 1 vôbec zaoberať podnikateľskou činnosťou - záleží to od organizácie práce a charakteru činnosti), za predpokladu 21 pracovných dní (v priemere) za každý mesiac v roku 2016, potom žalobcová činnosť na Slovensku nie je marginálneho charakteru, nakoľko tvorí 7,14 % pravidelného pracovného času (výpočet: $(12 * 100) / 168 = 7,14$). Čo sa týka kritéria odmeny, s ohľadom na odlišný výpočet pri podnikateľskej činnosti v porovnaní so závislou činnosťou toto kritérium nemá zmysel, a ako také, ako aj s ohľadom na alternatívu a/alebo by nemalo byť používané.

55. Z uvedeného práca žalobcu 1 nemá marginálny charakter a žalovaná nesprávne vyhodnotila zistený skutkový stav.

56. Podľa nálezu Ústavného súdu, sp. zn. I. ÚS 87/2014 zo dňa 10.09.2014 „Ak sociálna poisťovňa vydala rozhodnutia na základe úsudku prijatého v rámci predbežnej otázky, je potom úlohou všeobecných súdov, aby v rámci postupu podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku a v medziach podanej žaloby preskúmali, či prijatý záver správneho orgánu o relevantnej predbežnej otázke mal oporu v dokazovaní potrebnom na jej riadne objasnenie alebo či nejde o exces alebo zjavnú svojvoľu, ktorá môže mať za následok vyslovenie nezákonnosti rozhodnutí a postupu správneho orgánu.

57. Vzhľadom na uvedené žiadali, aby krajský súd zrušil rozhodnutie žalovanej a vrátil jej vec na ďalšie konanie. Zároveň žiadali, aby im bolo priznané právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O nariadenie pojednávania nežiadali.

III.

58. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe uviedla, že od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie sa v oblasti sociálneho zabezpečenia uplatňujú koordinačné nariadenia, ktoré majú všeobecnú právnu pôsobnosť, uplatňujú sa priamo vo všetkých členských štátoch a majú prednosť pred vnútroštátnou legislatívou.

59. Základným nariadením vo vzťahu ku koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia je nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „základné nariadenie“) v znení neskorších zmien a doplnkov. Súčasne sa uplatňuje aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) v znení neskorších zmien a doplnkov.

60. Základnou úlohou koordinačných nariadení je určiť uplatniteľnú legislatívu, ktorá sa bude v oblasti sociálneho zabezpečenia vzťahovať na zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby počas výkonu činnosti v rámci spoločenstva. Pravidlá určujúce uplatniteľnú legislatívu, ustanovené v hlavne

II základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, majú za úlohu zabezpečiť, aby sa na fyzickú osobu nevzťahovali legislatívy dvoch alebo viacerých členských štátov, resp. aby nedošlo k situácii, že sa na danú osobu nebude vzťahovať legislatíva žiadneho členského štátu.

61. V situáciách, kedy fyzické osoby zvyčajne vykonávajú svoju činnosť na území dvoch alebo viacerých členských štátoch, t. j. ak ide o súbeh poistení, uplatňujú sa na určenie príslušnosti k právnym predpisom tzv. osobitné pravidlá upravené v článku 13 základného nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov.

62. Ak príslušná inštitúcia v mieste bydliska dotknutej fyzickej osoby, ktorá žiada o určenie uplatniteľnej legislatívy, nadobudne pochybnosti ohľadom určenia uplatniteľnej legislatívy, môže tieto pochybnosti riešiť len spôsobom určeným v článku 6, 15 a 16 vykonávacieho nariadenia, ktoré prikazujú obrátiť sa na inštitúciu iného členského štátu (v danom prípade miesta výkonu práce). Príslušné inštitúcie bezodkladne poskytujú alebo si medzi sebou vymieňajú všetky údaje nevyhnutné pre stanovenie a určenie práv a povinností osôb, na ktoré sa uplatňuje základné nariadenie. Odovzdávanie údajov sa spravidla uskutočňuje prostredníctvom inštitúcií príslušných na určenie uplatniteľnej legislatívy v členskom štáte.

63. Sociálnej poisťovni bola doručená informácia poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia Zaktad Ubezpieczeń Społecznych (ďalej len „ZUS“) Varšava, že v posledných rokoch vznikli firmy, ktoré sprostredkovávajú pre poľské samostatne zárobkovo činné osoby zamestnanie na úväzok v iných členských štátoch. V mnohých prípadoch cieľom tejto činnosti nie je výkon zamestnania na pracovnú zmluvu mimo hraníc Poľskej republiky, ale vyhýbanie sa plateniu odvodov na sociálne zabezpečenie ZUS z podnikateľskej činnosti, ktorú vykonávajú v Poľskej republike.

64. Na účely správneho vykonávania základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia z rozhodnutia správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. H5 z 18. marca 2010 o spolupráci v boji proti podvodom a omylom v rámci nariadenia Rady (ES) č. 883/2004 a Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia vyplýva, že orgány a inštitúcie členských štátov spolupracujú v oblasti boja proti podvodom a omylom. Na zabezpečenie riadneho vykonávania základného nariadenia sú príslušné orgány a inštitúcie členských štátov v zmysle článku 76 základného nariadenia povinné navzájom spolupracovať, vzájomne sa informovať o relevantných skutočnostiach, poskytovať svoje služby, komunikovať medzi sebou a vymieňať skúseností o administratívnych postupov na uľahčenie jednotného uplatňovania koordinačných nariadení.

65. Sociálnej poisťovni bolo v súlade s článkom 16 vykonávacieho nariadenia zo strany poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS, Oddział w Rzeszowie, dňa 28. septembra 2017 doručené oznámenie č. XXXXXX/XX/XXXX/XXXX-UBS-Xmg, zo dňa 21. septembra 2017, ktorým ZUS určila, že zamestnanec, v súlade s článkom 11 (3a) základného nariadenia, podlieha v období od 1. marca 2016 právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky. ZUS pri určení uplatniteľnej legislatívy vychádzala z predložených dokumentov, na základe ktorých skonštatovala, že nadobudla pochybnosti o skutočnom vykonávaní práce zamestnancom na území Slovenskej republiky pre zamestnávateľa.

66. Vzhľadom na to, že Sociálna poisťovňa toto určenie ďalej nenamietala, stalo sa v súlade s článkom 16 f3) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, definitívnym.

67. Definitívnou sa stáva určená legislatíva do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli príslušné inštitúcie sociálneho zabezpečenia dotknutých členských štátov o tomto určení informované, za predpokladu že do konca tejto dvojmesačnej lehoty neinformovala inštitúcia sociálneho zabezpečenia členského štátu, ktorej bolo oznámenie o predbežnom určení uplatniteľnej legislatívy doručené (v danom prípade Sociálna poisťovňa), inštitúciu sociálneho zabezpečenia členského štátu, ktorá určila predbežné určenie uplatniteľnej legislatívy (v danom prípade ZUS), že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

68. Zamestnancovi bola uplatniteľná legislatíva Poľskej republiky určená zo strany ZUS, ako príslušnou inštitúciou, v zmysle článku 16 (2) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, ktorá sa v súlade s článkom 16 (3) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov stala definitívnou, t. j. zo strany ZUS došlo k individuálnemu určeniu poľskej uplatniteľnej legislatívy.

69. Vo vzťahu k rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/90/2015 a k uzneseniu Veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Vs/1/2018, na ktoré žalobcovia v žalobe poukazujú, uvádzame, že prijaté závery je možné aplikovať len v prípadoch, kedy bola uplatniteľná legislatíva určená vzájomnou dohodou medzi Sociálnou poisťovňou a ZUS v zmysle článku 16 (4) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov.

70. Napadnuté rozhodnutie vychádza z jednoznačne preukázanej skutočnosti, že vo vzťahu k zamestnancovi došlo zo strany ZUS, ako príslušnej inštitúcie, v zmysle článku 16 (2) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, k individuálnemu určeniu poľskej uplatniteľnej legislatívy, ktoré sa v súlade s článkom 16 (3) vykonávacieho nariadenia v znení neskorších zmien a doplnkov, stalo definitívnym, pričom skutočnosti týkajúce sa priebehu tohto určenia boli uvedené v napadnutom rozhodnutí. Postup podľa článku 16 (4) vykonávacieho nariadenia sa využíva až v prípade, ak nedôjde k určeniu uplatniteľnej legislatívy podľa článku 16 (2) vykonávacieho nariadenia. Keďže medzi dotknutými inštitúciami sociálneho zabezpečenia neexistovali protichodné stanoviská v otázke určenia uplatniteľnej legislatívy, nebolo nutné zahájiť zmierovací dialóg v zmysle rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009. Z uvedeného vyplýva, že námietky žalobcov poukazujúce na absenciu zmierovacieho dialógu a dohody nie sú opodstatnené.

71. Definitívne určenie uplatniteľných právnych predpisov už ďalej nemôžu spochybníť inštitúcie sociálneho zabezpečenia, ale ani súdy členského štátu, ktorého právne predpisy sa neuplatňujú v zmysle definitívneho určenia.

72. Priebeh administratívnych a súdnych konaní podľa vnútroštátnych právnych predpisov nemá vplyv na definitívne určenú uplatniteľnú legislatívu, ktorá bola určená v súlade s koordinačnými nariadeniami Európskej únie, ktoré majú vyššiu právnu silu ako vnútroštátne právne normy. Sociálna poisťovňa nie je viazaná priebehom a výsledkami konaní o opravných prostriedkoch, resp. súdnych konaní vedených v Poľskej republike, pretože na určovanie uplatniteľnej legislatívy nie sú príslušné súdy členských štátov, ale inštitúcie sociálneho zabezpečenia dotknutých členských štátov v zmysle koordinačných nariadení, čím je vylúčená právomoc akýchkoľvek iných inštitúcií, vrátane súdov, zasahovať do uvedeného procesu. Súčasne však podotýkame, že aj za predpokladu, že by prebiehalo súdne konanie v Poľskej republike, Sociálna poisťovňa nie je účastníkom takéhoto konania, nie je o výsledkoch informovaná zo strany súdu, a keďže definitívnosť určenia uplatniteľnej legislatívy nie je viazaná na výsledok súdneho konania, ani inštitúcie členských štátov príslušné na určovanie uplatniteľných právnych predpisov o takýchto prípadných prebiehajúcich konaniach navzájom neinformujú.

73. V súvislosti s definitívnym určením uplatniteľnej legislatívy si zároveň dovoľujeme poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 10Sžso/20/2015, zo dňa 27. apríla 2016, podľa ktorého: ...Ak teda žalovaný a príslušný orgán sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky v súlade s čl. 15 a 16 vykonávacieho nariadenia definitívne určili uplatniteľná právne predpisy, čo v konaní nebolo sporné, sa najvyšší súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého nie je v kompetencii krajského súdu tento postup správnych orgánov preskúmať a vyhodnocovať. Uvedené platí aj v prípade, že by došlo k definitívnemu určeniu uplatniteľných právnych predpisov v rozpore s ustanoveniami základného a vykonávacieho nariadenia a takéto definitívne určenie uplatniteľných právnych predpisov je pre súd záväzná.“.

74. Vo vzťahu k námietke žalobcov o nedostatku právomoci Sociálnej poisťovne na vydanie napadnutého rozhodnutia uvádzame, že Sociálna poisťovňa v danom prípade nerozhodovala o určení uplatniteľnej legislatívy, ako to tvrdia žalobcovia, ale prvostupňovým rozhodnutím rozhodla o nevzniku sociálneho poistenia žalobcu 1 ako zamestnanca zamestnávateľa podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Posúdiť vznik poistného vzťahu v právnom zmysle totiž môže len orgán, ktorý je v mieste vykonávania práce oprávnený určovať uplatniteľnú legislatívu, t. j. v predmetnom prípade Sociálna poisťovňa.

75. Podľa § 120 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa. Sociálna poisťovňa je verejnoprávna inštitúcia zriadená na výkon sociálneho poistenia.

76. Podľa § 226 ods. 1 písm. d) zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, Sociálna poisťovňa je povinná kontrolovať plnenie povinností vyplývajúcich ostatným účastníkom právnych vzťahov sociálneho poistenia.

77. Podľa § 226 ods. 1 písm. e) zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, Sociálna poisťovňa je povinná viesť register zamestnávateľov a register poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia a v registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia osobitne evidovať fyzické osoby v právnom vzťahu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.

78. Sociálna poisťovňa, ako príslušná inštitúcia na výkon sociálneho poistenia v Slovenskej republike, je povinná kontrolovať plnenie zákonom o sociálnom poistení ustanovených povinností účastníkov právnych vzťahov sociálneho poistenia. Sociálna poisťovňa, ktorá vedie register poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia (ďalej len „register poistencov“), je povinná kontrolovať správnosť údajov v tomto registri. V prípade, že sú v registri poistencov uvedené nesprávne údaje, je Sociálna poisťovňa urobiť také kroky, aby zosúladiła skutkový stav veci s právnym stavom veci.

79. V zmysle ustanovenia § 231 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, je zamestnávateľ povinný prihlásiť/odhlásiť do/z registra poistencov svojich zamestnancov.

80. Podľa ustanovenia § 231 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, povinnosti podľa odseku 1 písm. a) až f), h), j) a m) a n) je zamestnávateľ povinný plniť na tlačivách alebo inou formou, ktorých obsah a spôsob zasielania určí Sociálna poisťovňa.

81. Zamestnávateľ prihlásil zamestnanca do registra poistencov od 1. marca 2016 podaním Registračného listu fyzickej osoby - prihlášky. Túto povinnosť by mal zamestnávateľ v súlade s ustanovením § 231 ods. 1 písm. b) a ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov v prípade, že by sa na zamestnanca v predmetnom období vzťahovala legislatíva Slovenskej republiky. Avšak následným definitívnym určením uplatniteľnej legislatívy Poľskej republiky príslušnou poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia, bolo nepochybné, že žalobca v uvedenom období podliehal právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky. Z uvedeného dôvodu bola Sociálna poisťovňa nútená odstrániť dôsledky nesprávnej registrácie žalobcu v registri poistencov.

82. Registračný list fyzickej osoby - prihláška/odhláška, má len deklaratórne účinky a nezakladá vznik/zánik povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti v rozpore s koordinačnými nariadeniami Európskej únie.

83. Z dôvodu, že zamestnancovi bola poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia ZUS od 1. marca 2016 určená uplatniteľná legislatíva Poľskej republiky, ktorá sa stala definitívnou, a z dôvodu, že zamestnávateľ podal za zamestnanca Registračný list fyzickej osoby - prihlášku, s dátumom vzniku sociálneho poistenia 1. marca 2016, a Registračný list fyzickej osoby - odhlášku, s dátumom zániku sociálneho poistenia 30. septembra 2016, došlo priamo k spornosti údajov v registri poistencov a skutkovým stavom, t. i. pobočka Sociálnej poisťovne nemala inú možnosť než takúto spornú situáciu zhojiť vydaním napadnutého rozhodnutia vo veci nevzniku povinného sociálneho poistenia. Taktiež následne jediný procesný postup, ktorý mohla využiť Sociálna poisťovňa, ústredie, v rámci odvolacieho konania, bol prvostupňové rozhodnutie potvrdiť.

84. Vo veciach existencie sociálneho poistenia je oprávnená rozhodovať Sociálna poisťovňa, ktorá bola zákonom zriadená ako verejnoprávna inštitúcia na výkon sociálneho poistenia. Do jej právomoci patrí aj rozhodovanie o vzniku/zániku sociálneho poistenia a otázok s tým súvisiacich (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 12/2019, zo dňa 25. júna 2019).

85. Konanie vo veciach sociálneho poistenia je osobitné konanie upravené v § 172 a nasl. zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

86. V zmysle § 178 ods. 1 písm. a) prvý bod zákona o sociálnom poistení pobočka Sociálnej poisťovne vydá rozhodnutie o vzniku, prerušení a zániku povinného sociálneho poistenia v sporných prípadoch, t. j. keď nebol podaný Registračný list fyzickej osoby, resp. bol podaný nesprávne vyplnený.

87. Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník, bola, ako orgán príslušný v zmysle § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý zákona o sociálnom poistení rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, oprávnená vydať rozhodnutie č. XXXX-X/XXXX-SK, zo dňa 15. januára 2018.

88. Rovnaký právny názor v tomto smere vyjadril aj Krajský súd v Žiline v rozsudku sp. zn. 21Scud/14/2014, zo dňa 26. júla 2017, v ktorom uviedol: „...zákon č. 461/3003 Z. z. špecificky, na rozdiel od Správneho poriadku, upravuje podmienky zastavenia konania, preto nebolo možné, podľa názoru krajského súdu, aplikovať v postupe žalovaného ustanovenie § 30 ods. 1 písm. e) Správneho poriadku, lebo zákon č. 461/2003 Z. z. vylučuje aplikáciu Správneho poriadku a špecificky pre konanie podľa zákona č. 461/2003 Z. z. upravuje spôsoby, kedy môže správny orgán konanie zastaviť. Podľa názoru krajského súdu, pokiaľ žalovaný rozhodol meritórne a konštatoval spolu s prvostupňovým rozhodnutím, že žalobcovi od určitého dátumu sociálne poistenie nevzniklo, tak tento výrok je súladný s procesným postupom, ktorý žalovaný a prvostupňový orgán v súlade s platnou právnou úpravou mohol a bol povinný aplikovať.“.

89. V súvislosti s vyššie uvedeným si taktiež dovoľujeme poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Sžso/41/2015, zo dňa 22. augusta 2017, v ktorom Najvyšší súd ustálil, že Sociálna poisťovňa je oprávnená rozhodovať o vzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti žalobcu, ako zamestnanca, ktorý bol prostredníctvom príslušného formulára zaregistrovaný v registri poistencov, pričom Najvyšší súd zároveň poukázal na ustanovenia zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, z ktorých táto právomoc žalovanej vyplýva (viď bod č. 62 uvedeného rozsudku).

90. Žalobcovia v podanej žalobe tvrdia, že napadnuté rozhodnutie je odôvodnené marginálnym výkonom práce zamestnanca na území Slovenskej republiky. Uvedené tvrdenie nie je správne, pretože ani Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník, tak ako ani Sociálna poisťovňa, ústredie, vo svojich rozhodnutiach neuvádzajú, že by činnosť zamestnanca na území Slovenskej republiky vykazovala znaky zanedbateľných (marginálnych) činností. Sociálna poisťovňa pri vydaní prvostupňového rozhodnutia ako aj napadnutého druhostupňového rozhodnutia vychádzala výlučne zo skutočnosti, že zo strany príslušnej inštitúcie sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky - ZUS došlo v súlade s koordinačnými nariadeniami Európskej únie k definitívnemu určeniu poľskej uplatniteľnej legislatívy. Z vyššie uvedeného dôvodu považujeme námietku žalobcov o marginálnosti práce zamestnanca na území Slovenskej republiky, ktorú žalovaná údajne uviedla v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, za irelevantnú.

91. ZUS pri určení uplatniteľnej legislatívy nevychádzala len zo stanoviska poskytnutého Sociálnou poisťovňou, ale ako to vyplýva z listu č. XXXXXX/XX/XXXX/XXXX-UBS-Xmg, ktorým bola zamestnancovi určená uplatniteľná legislatíva Poľskej republiky, obrátila sa aj na Daňový úrad v Rzeszowe so žiadosťou o poskytnutie informácií o výške príjmu dosiahnutého zamestnancov, ako aj na samotného zamestnanca so žiadosťou o poskytnutie dodatočných informácií týkajúcich sa zamestnania na území Slovenskej republiky.

92. Zamestnanec ani zamestnávateľ nepredložili počas celého administratívneho konania poľskej inštitúcii sociálneho zabezpečenia ZUS relevantné doklady, ktoré by preukazovali, že k reálnemu výkonu činnosti na území Slovenskej republiky skutočne došlo

93. K námietke žalobcov týkajúcej sa bezdôvodnosti prerušenia odvolacieho administratívneho konania uvádzame, že Sociálna poisťovňa prerušila administratívne konanie z dôvodu predloženia prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie, ktorých zodpovedanie mohlo mať vplyv na vydanie napadnutého rozhodnutia, resp. na postup žalovanej v iných skutkovo obdobných prípadoch. Sociálna poisťovňa sa nikdy nevyjadrila v tom zmysle, že odvolacie konanie prerušila z dôvodu, že by bolo potrebné zisťovať závery prípadných administratívnych, resp. súdnych konaní v Poľskej republike. Taktiež poukazujeme na skutočnosť, že Sociálna poisťovňa nie je viazaná priebehom a výsledkami konaní o opravných prostriedkoch, ani súdnych konaní v Poľskej republike.

94. Sociálna poisťovňa považuje napadnuté rozhodnutie, v zmysle ktorého zamestnancovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti

od 1. marca 2016 do 30. septembra 2016 podľa slovenskej legislatívy, za dostatočne odôvodnené a v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky a koordinačnými nariadeniami Európskej únie.

IV.

95. Právna zástupkyňa žalobkyní sa k vyjadreniu žalovanej nevyjadřila.

V.

96. Právna zástupkyňa žalobkyní o nariadenie pojednávania nežiadala. Žalovaná v písomnom podaní zo dňa 11.03.2021 oznámila, že súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia ústneho pojednávania.

VI.

97. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len SSP) v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

98. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

99. Podľa § 177 ods. 1 SSP správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

100. Podľa § 177 ods. 2 SSP ochrany iných ako subjektívnych práv sa môže domáhať len prokurátor alebo subjekt výslovne na to oprávnený zákonom.

101. Podľa § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

102. Podľa § 178 ods. 2 SSP prokurátor môže podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak orgán verejnej správy nevyhoviel jeho protestu a nezrušil ním napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie.

103. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP Sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

104. Podľa § 199 ods. 3 SSP ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

105. Podľa § 191 ods. 1 písm. b) SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak ho vydal orgán, ktorý na to nebol zo zákona oprávnený.

106. Správny súd preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo, oboznámil sa s obsahom administratívneho spisu, miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil v zákonnej lehote na úradnej tabuli krajského súdu aj na jeho webovej stránke (§ 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že žaloba vo vzťahu k žalobkyni v 1) rade je dôvodná, lebo rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to nebol zo zákona oprávnený (§ 191 ods. 1 písm. b) SSP).

107. Vo vzťahu k žalobkyni v 2) rade neboli splnené procesné podmienky na podanie správnej žaloby, lebo v žalobe spísanej a podanej advokátom, žiadnym spôsobom neargumentovala, ani nepreukázala

ako bolo rozhodnutie žalovanej spôsobilé zasiahnúť do jej subjektívnych práv a povinností ako zamestnávateľa.

108. Žalobkyne namietali v dvoch základných rovinách. Namietali prekročenie právomoci Sociálnej poisťovne vo veci konať a rozhodnúť, nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie, lebo žalovaná nesprávne posúdila otázku marginálnosti (bod VII. žaloby).

109. V danom prípade je predmetom preskúmania rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Svidník, ktorá v zmysle § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len zákona) rozhodla, že žalobkyni v 1) rade nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnankyni žalobkyne v 2) rade od 01.03.2016 do 30.09.2017 podľa slovenskej legislatívy.

110. Na základe odvolania žalobkýň v 1) a 2) rade, žalovaná preskúmaným rozhodnutím podľa § 218 ods. 1 zákona odvolania zamietla a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila.

111. Žalovaná okrem iného argumentovala, že poľská inštitúcia ZUS, Oddzial w Rzeszowie č. XXXXXX/XX/XXXX/XXXX-UBS-Xmg, zo dňa 21.09.2017 určila, že zamestnanec (žalobkyňa v 1) rade) v súlade s čl. 11 (3a) základného nariadenia podlieha od 01.03.2016 právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky. Uvedené vyplýva aj zo zaslaného administratívneho spisu.

112. Keďže Sociálna poisťovňa, ako inštitúcia dotknutého členského štátu toto určenie nenamietala, stalo sa v súlade s čl. 16 (3) vykonávacieho nariadenia definitívnym.

113. Je nepochybné, že od 01.05.2010 sa uplatňujú Nariadenie ES Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len základné nariadenie) a vykonávacie nariadenie č. 987/2004 (ďalej len vykonávacie nariadenie).

114. Podľa čl. 2 ods. 1 základného nariadenia toto nariadenie sa vzťahuje na štátnych príslušníkov členského štátu, osoby bez štátnej príslušnosti a utečencov, ktorí majú bydlisko v členskom štáte a podliehajú alebo podliehali právnym predpisom jedného alebo viacerých členských štátov, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých.

115. Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

116. Podľa čl. 11 ods. 3 písm. a) základného nariadenia s výhradou článkov 12 až 16 osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu.

117. Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

118. V čl. 14 vykonávacieho nariadenia sú obsiahnuté spresnenia týkajúce sa článkov 12 a 13 základného nariadenia.

119. Podľa čl. 14 ods. 5 vykonávacieho nariadenia na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 základného nariadenia osobou, ktorá "zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch", je predovšetkým osoba, ktorá:

- a) udržiava činnosť v jednom členskom štáte a zároveň vykonáva inú činnosť v jednom alebo vo viacerých členských štátoch, a to bez ohľadu na dĺžku trvania alebo povahu tejto inej činnosti;
- b) nepretržite striedavo vykonáva činnosti s výnimkou zanedbateľných činností v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, a to bez ohľadu na početnosť alebo pravidelnosť tohto striedania.

120. Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia osoba, ktorá vykonáva činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

121. Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

122. Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

123. Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia.

124. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobe, ktorý ustanoví zákon.

125. V konaní nebolo sporné, že žalobcom v 1) rade je fyzická osoba s bydliskom v Poľskej republika, ktorá vykonávala činnosť na vlastný účet v Poľskej republike a ktorá zároveň uzavrela pracovnú zmluvu so zamestnávateľom v Slovenskej republike. Na žalobkyňu v 1) rade sa priamo vzťahuje základné nariadenie aj vykonávacie nariadenie.

126. Otázka, či žalobkyňa v 1) rade spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom hmotnoprávneho posúdenia, na vykonanie ktorého je príslušná výlučne inštitúcia určená vykonávacím nariadením.

127. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte, než určuje nariadenie na takéto posúdenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadení, ktorým je okrem iného aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu, aby sa tak predišlo k prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť (bod 15 preambuly základného nariadenia).

128. Pokiaľ by o skutočnosti, či konkrétna osoba spĺňa podmienky uplatnenia čl. 13 ods. 3 základného nariadenia rozhodovali inštitúcie sociálneho poistenia, resp. súdy jednotlivých štátov samostatne, mohlo by dôjsť k situácii, že rozhodnú rôzne, následkom čoho by táto osoba podliehala systému sociálneho zabezpečenia viacerých štátov, alebo nepodliehala systému sociálneho zabezpečenia žiadneho zo štátov. Práve na vylúčenie vzniku takýchto situácií, európsky normotvorca prijal základné a vykonávacie nariadenia, pričom vykonávacie nariadenie v čl. 16 v spojení prípadne s rozhodnutím č. A1 stanovuje postup určovania uplatniteľnej legislatívy.

129. V konkrétnom prípade aj podľa správneho súdu v súlade s čl. 16 ods. 2, 3 vykonávacieho nariadenia došlo vo vzťahu k žalobkyňi v 1) rade k určeniu, že od 01.03.2016 podlieha právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky a teda nebolo potrebné postupovať podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Postup podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia sa využíva iba v prípade, ak nedôjde k určeniu uplatniteľnej legislatívy podľa čl. 16 ods. 2, 3 vykonávacieho nariadenia.

130. V tejto súvislosti správny súd poukazuje na rozhodnutie Veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Vs/1/2018 zo dňa 4.12.2018 (ďalej len veľký senát), ktorý jednoznačným spôsobom vyriešil nateraz otázky súvisiace s dohodou inštitúcií dvoch členských štátov v otázke uplatniteľnej legislatívy a konaním sociálnej poisťovne.

131. V prvom rade vyslovil, že „Dohoda medzi inštitúciami dvoch alebo viacerých členských štátov Európskej únie podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia č. 987/2009 z 16.09.2009 musí byť určitá, čo do obsahu ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a súčasne musí byť zachytená v akomkoľvek formáte (napr. písomne, na elektronickom nosiči a pod.) a založená do spisu Sociálnej poisťovne“.

132. V druhom rade vyslovil, že „Definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy iného členského štátu Európskej únie od určitého dátumu podľa čl. 16 ods. 3 Nariadenia Európskeho parlamentu Rady (ES) č. 987/2009 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“), ktorým sa vykonáva Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „základné nariadenie“) alebo vzájomnou dohodou podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia vylučuje právomoc Sociálnej poisťovne ako inštitúcie podľa čl. 1 písm. p/ základného nariadenia na rozhodovanie o uplatniteľnej legislatíve“.

133. Tiež uviedol, že „Pokiaľ na základe vzájomnej koordinácie inštitúcie sociálneho zabezpečenia rozdielnych členských štátov EÚ určia príslušnú uplatniteľnú legislatívu jedného štátu dohodou, na sociálne poistenie dotknutej osoby sa bude aplikovať príslušná právna úprava štátu takto určená dohodou a dotknutá osoba bude podliehať pod právomoc štátu, ktorého legislatíva bola touto dohodou určená. Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc druhého členského štátu konať o otázke uplatniteľnosti legislatívy na sociálne poistenie dotknutej osoby, keďže uplatniteľnosť príslušnej legislatívy na sociálne poistenie dotknutej osoby bola vyriešená práve na základe dohody uzavretej inštitúciami sociálneho zabezpečenia členských štátov Európskej únie.“

134. S poukazom na uvedené žalobkyňa v 1) rade dôvodne namietala, že prvostupňový správny orgán aj žalovaná prekročili svoju právomoc. Na tom nič nemení skutočnosť, že obsahom rozhodnutí bolo fakticky len deklarovanie, že poisťný vzťah žalobkyne v 1) rade so štátom v určitom období nevznikol. Orgány verejnej správy tak konali napriek tomu, že v zmysle práva z dôvodu, že bola vo veci určená legislatíva orgánu iného členského štátu, už konať nemohli. V naznačenom smere bude žalovaná povinná postupovať po vrátení administratívneho spisu v ďalšom konaní.

135. Keďže dôvodom zrušenia rozhodnutia žalovanej bolo nedostatok právomoci vo veci konať a rozhodnúť, správny súd sa ďalšími dôvodmi žaloby nezaoberal.

136. Vo vzťahu k žalobkyne v 2) rade správny súd konštatuje, že žalobkyňa nepreukázala, na akých subjektívnych právach a povinnostiach bola napadnutým rozhodnutím ako zamestnávateľ ukrátená, t.j. pre nedostatok aktívnej legitímácie správny súd žalobu žalobkyne v 2) rade odmietol.

137. Správny súdny poriadok v § 178 ods. 1 SSP priznáva aktívnu legitímáciu na podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy fyzickej a právnickej osobe, ktorá o sebe tvrdí, že bola ako účastník administratívneho konania na svojich právach, alebo právom chránených záujmov ukrátená rozhodnutím alebo opatrením orgánom verejnej správy.

138. Žiadny subjekt (okrem prokurátora, alebo subjektu na to výslovne oprávneného zákonom) nie je aktívne legitímovaný na podanie takejto žaloby v prospech inej osoby. So zreteľom na § 178 ods. 1 SSP treba považovať za náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonných rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže súd posúdiť otázku aktívnej legitímácie žalobcu.

139. Žalobu podľa § 178 ods. 1 SSP môže podať len ten, kto bol rozhodnutím správneho orgánu alebo jeho opatrením ukráteným na svojich právach a nie len na svojom záujme (rozsudok NS SR č.k. 9Sžk/59/2020).

140. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym žalobcovým právam.

141. Žalobkyňa v 2) rade v žalobe neuviedla žiaden dôvod, žiadne porušenia, ktoré by mali za následok porušenie jej subjektívnych práv ako zamestnávateľa. Z uvedených dôvodov správny súd žalobu žalobkyne v 2) rade odmietol (§ 98 ods. 1 písm. e) SSP).

142. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 167 ods. 1, § 175 ods. 1, 2 SSP. Úspešnej žalobkyni v 1) rade priznal voči žalovanej právo na úplnú náhradu trov konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne správny súd pod právoplatnosťou rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným rozhodnutím (§ 175 ods. 2 SSP).

143. Keďže žalobkyňa v 2) rade nebola v konaní úspešná, správny súd jej nepriznal právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu oprávnenému subjektu, ktorú je potrebné podať na Krajský súd v Prešove (§ 443 ods. 1 v spojení s § 444 ods. 1 S.s.p.).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 1,2 S.s.p.).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d), je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1,2 S.s.p.).